

FRANZ KAFKA: AZ ÁTVÁLTOZÁS

Szerző dezs

Kötelező olvasmány, rövid összefoglaló elemzése

Franz
Kafka: Az átváltozás

Gregor Samsa –
utazó ügynök
Grete – Gregor
húga
Gregor szülei
cégvezető úr
Anna –
szolgálólány
idős bejárónő
három
szakállas úr - albérlők

Az
átváltozás eltérően Kafka
legtöbb
írásától a klasszikus
novella szabályai szerint készült: Gregor Samsa
átváltozása és az
ebből
fakadó dráma tökéletes
szerkezeti egész, hiánytalan a
magatartások motivációja
is. Az elbeszélésben mindössze egy
fantasztikus-csodás dolog történik: az
utazó
ügynök féreggé
változása. Csak ezt kell elfogadnunk,
ezután már
valóságként
írja le hősének és
környezetének sorsát.

Gregort
az átváltozás során
ismerhetjük
meg, de átváltozásának
közvetlen okáról vagy
értelméről
nem
tudunk meg semmit (bűn nélküli
bűnhődés). Eddigi
életéről kiderül, hogy
meglehetősen tartalmatlan és üres volt.
Ezt jelzi szobájában függő
selejtes
kép, amelyet "nemrég vágott ki egy
folyóiratból". A szoba is
nyomasztó, ezt jelzi a hajnali négyre
beállított
ébresztőóra, az asztalon a

kicsomagolt szövetminták, a padló
piszka, mint a lelki tisztátalanság
kifejezője. Szellemi
érdeklődését
betölti az újság és a
menetrend
tanulmányozása, néha
barkácsol. Megtudjuk, hogy ő tartja el az
egész családot,
fizeti apja adósságait, cége pedig
embertelen módon kihasználja.

Gregor
az átváltozás után is
embernek érzi
magát, emberi módon gondolkodik.
Elcsodálkozik
átalakulásán,
de igazából csak a főnöke
nyugtalanítja. Kezdetben mindig csak
előző életére
gondol, de
később
már fokozatosan elkezd alkalmazkodni az új
világhoz.

Családja
fokozatosan lemond róla,
mindinkább arról győzködik
magukat, hogy a bogár nem is
Gregor.

Előbb
emlékeit veszik el szobája
átrendezésével, azután
kiürítik a szobát, mely
végül
lomtárrá lesz,
benne
Gregor is csak felesleges lom.

A
szobák kiadása után a
féreggé változott
fiú is egyre terheesebb lesz a családnak, az apa
almákkal
bombázza.

Gregor sebesülései tulajdonképpen a
családjától kapott lelki sebek.

Halálos
ítéletét húga
mondja
ki "meg kell szabadulnunk tőle", és azt Gregor
végre is hajtja.

Eltűnésével a család
felsóhajt, s
újra
ringatózhat a rendezett polgári lét
illúziójában.

A
tragédia groteszk színezetben jelenik
meg előttünk, soha nem tudunk felszabadultan,
viszolygás
nélkül
nevetni.

A
világ elemeinek éles
körvonalú,
tárgyilagos megjelenítése

érezéltetni tudja a
főszereplőt
körülvevő
világ lényegét: a geometrikus
tagoltság, a szabályosság a
külső világ
kérelhetetlenségét teszi
nyomatékosabbá. A négy
faltól határolt üres szoba a
magára hagyott Gregor életének
bezárt jellegét hangsúlyozza. A
térbeli
bezártság felbontása a
végtelenbe nyit utat: Samsa szobájának
nyitott ajtaján
át látszik a semmibe vezető
lépcső teteje, a kiút, a
halál.

Értelmezési
lehetőségek:

1.

Ráébredt élete alapvető
hazugságára,
arra, hogy az emberi létnek csak külső,
megtévesztő
jegyeit
viselte, valójában ember alatti szinten
élt, és már állatnak
tekinti magát.
Ettől a
rádöbbenéstől
vállik
igazán emberré, érzései
egyre tisztábbá válnak
(vágyik a zene szellemi
táplálékára). A lelki
magatartás
ára azonban a szörnyalakká
változás.

2. A

életre, az üzletre képtelen ember az
életképesek, egészségesek
szemszögéből nézve
szörnyszülött.
Samsa nem is változott féreggé,
csupán élősködő
családja tekinti annak, mert
nem akarja őket eltartani. Valójában
ők viselkednek féreg
módján.